

Sygn. akt V CSK 160/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku B. K.

przy uczestnictwie E. U.

o zniesienie współwłasności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 grudnia 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania od postanowienia

Sądu Okręgowego w J.

z dnia 18 grudnia 2012 r., sygn. akt II Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) oddala wniosek uczestniczki o zasądzenie na jej rzecz od
wnioskodawczyni kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestniczka postępowania E.U. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w J. z dnia 18 grudnia 2012 r. oddalającego jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w J. z dnia 23 sierpnia 2012 r., wydanego w sprawie z wniosku B. K. o zniesienie współwłasności. Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawczyni i uczestniczka są w częściach równych współużytkowniczkami wieczystymi działek gruntu o pow. łącznej 300 m² położonych w K. i współwłaścicielkami wzniesionego na nich budynku. W jednakowym zakresie poniosły nakłady na zakup gruntu, natomiast nakłady na wzniesienie budynku poczyniła wyłącznie wnioskodawczyni. Zniesienie współużytkowania i współwłasności nastąpiło przez przyznanie całości praw do nieruchomości wnioskodawczyni i zasądzenie na rzecz uczestniczki spłaty w kwocie 27.703 zł, odpowiadającej połowie wartości użytkowania wieczystego gruntu, płatnej w terminie miesiąca od dnia uprawomocnienia się postanowienia. Przyczyną odstąpienia przez Sąd od przeprowadzenia podziału nieruchomości było ustalenie, że nakłady poniesione przez wnioskodawczynię na wzniesienie budynku wielokrotnie przekroczyły wartość użytkowania wieczystego, w związku z czym wydzielenie odrębnych lokali dla każdej ze współwłaścielek spowodowałoby konieczność dokonania przez uczestniczkę dopłaty w kwocie ponad 1 300 000 zł na rzecz wnioskodawczyni. Uczestniczka nie dysponuje środkami na dopłatę. Podział lokali między uczestniczki zniszczyłby też dotychczasową funkcjonalność budynku, szczególnie w sytuacji poważnego skłócenia współwłaścielek. Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do zasądzenia na rzecz uczestniczki jakiegokolwiek kwoty z tytułu rozliczenia pożytków ze wspólnej nieruchomości, ponieważ uznał, że pożytkami podlegającymi rozliczeniu są korzyści możliwe do uzyskania z tytułu czynszu najmu lub czynszu dzierżawnego, nie są to natomiast dochody z działalności przedsiębiorstwa prowadzonego na nieruchomości przez wnioskodawczynię. Tymczasem uczestniczka domagała się udziału w korzyściach z przedsiębiorstwa, wskazując na konieczność rozliczenia dochodu, a nawet przychodu wnioskodawczyni i w tym kierunku formułowała wnioski o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych. Wnioski te Sąd Rejonowy oddalił.

Sąd Okręgowy, rozpoznający sprawę na skutek apelacji uczestniczki, podzielił ustalenia faktyczne i wnioski Sądu pierwszej instancji.

W skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. uczestniczka zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.; art. 618 § 1 k.p.c. w zw. z art. 207 k.c. i art. 235 k.p.c. oraz prawa materialnego - przez niewłaściwe zastosowanie art. 211 k.c. i art. 207 k.c. We wnioskach domagała się uchylenia postanowień Sądów obu instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w J. oraz zasądzenia na jej rzecz od wnioskodawczynie kosztów postępowania kasacyjnego. W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestniczki wnioskodawczynie wniosła o oddalenie tej skargi i zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawczynie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżąca uzasadniła potrzebę przyjęcia jej skargi kasacyjnej do rozpoznania wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to znaczy oczywistą zasadnością tej skargi, którą łączy z niedopełnieniem przez Sąd Apelacyjny obowiązku rozpatrzenia wszystkich zarzutów apelacyjnych, dokonania ustaleń wyłącznie na podstawie zeznań świadków przesłuchanych w innej sprawie, z naruszeniem zasady bezpośredniości, naruszeniem obowiązku rozliczenia pożytków w wypadku zgłoszenia takiego żądania przez uczestniczkę oraz

naruszeniem wynikającego z art. 211 k.c. obowiązku dokonania podziału fizycznego nieruchomości.

Powołanie się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga od skarżącego sformułowania w uzasadnieniu wniosku odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność. Skarga jest oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, rozumianego jako widoczna bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy juredycznej sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. np. postanowienie z dnia 26 czerwca 2012 r., III CSK 121/12, Lex nr 1293961).

Skarżąca odwołuje się do podniesionych w skardze zarzutów, uważając, że wszystkie są oczywiście słuszne, jednak jej stanowisko nie znajduje potwierdzenia w zestawieniu z treścią uzasadnienia Sądu Okręgowego. Sąd ten rozważył zarzuty materialnoprawne skarżącej, wprowadzając w formie bardzo lapidarnej, przyjmując za prawidłową argumentację Sądu pierwszej instancji, jednak było to spowodowane oparciem zarzutów dotyczących nieprawidłowego zastosowania art. 211 i art. 212 § 2 k.c. głównie na odmiennych założeniach faktycznych, bowiem apelacja uczestniczki dążyła przede wszystkim do zakwestionowania ustaleń faktycznych przyjmujących wyłączność nakładów wnioskodawczyni na budynek.

Zarzuty dotyczące prawidłowości oceny i wartościowania dowodów w ogóle nie mogą być elementem skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.). Roszczenie o rozliczenie pożytków nie jest objęte obowiązkiem działania przez sąd z urzędu, gdyż stanowi tylko funkcjonalnie połączone z postępowaniem o zniesienie współwłasności i wspólności praw roszczenie procesowe, wobec czego w jego zakresie istotne znaczenie miała prawidłowa inicjatywa dowodowa uczestniczki. Wreszcie przewidziany w art. 211 k.c. sposób wyjścia ze wspólności praw i współwłasności przez podział wspólnej rzeczy lub prawa, jakkolwiek podstawowy, nie jest jedynym możliwym, co wynika wprost z treści tego przepisu, wobec czego zastosowanie innej formy zniesienia współwłasności nie oznacza oczywistego naruszenia wskazanego przepisu.

W rezultacie nie zachodzi przesłanka, którą skarżąca uzasadniła potrzebę rozpatrzenia jej skargi. Okoliczności sprawy nie wskazują także, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z treści art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 520 § 1 k.p.c.

aw

jw